

ZNAKY ZÁKLADNÍCH ŠKOL S VÝRAZNÝM POSUNEM V NÁRODNÍCH TESTOVÁNÍCH | SEKUNDÁRNÍ ANALÝZA

na základě zjišťování výsledků žáků na úrovni 5. a 9. ročníku ve školních letech 2016/2017 a 2021/2022 testovou formou v předmětech český jazyk a matematika

Tabulka 1 | Počty škol s výrazným pozitivním a s výrazným negativním posunem v předmětově a ročníkově si odpovídajících testováních České školní inspekce

Testovaný předmět a ročník	Celkový počet hodnocených škol	Podíl škol		
		s výrazným pozitivním posunem	s výrazným negativním posunem	ostatních škol
Český jazyk – 5. ročník	511	6 %	5 %	89 %
Matematika – 5. ročník	515	4 %	6 %	90 %
Český jazyk – 9. ročník	550	6 %	4 %	90 %
Matematika – 9. ročník	555	6 %	6 %	88 %

Kvalita rodinného zázemí žáků má v českém prostředí **zásadní význam** pro vzdělávání žáků.

Motivace a sebedůvěra žáků příznivě ovlivňuje **ochotu žáků přijmout zadaný úkol/aktivitu**, zahájit řešení a vynaložit na něj potřebné úsilí k dosažení záměru.

Důležitou roli ve vzdělávání hrají i situace, kdy **žáci vnímají demotivující chování učitelů**.

Problémy s disciplínou ve výuce mají vazbu na **horší výsledky žáků**. Tato skutečnost je především spojována s neefektivním využitím času výuky pro učení žáků.

Metoda kognitivní aktivace (která klade důraz na aktivitu žáků a náročnější postupy myšlení), může být spojována s **lepšími výsledky žáků**.

VE SKUPINĚ ŠKOL S VÝRAZNÝM ZLEPŠENÍM BYLY ČASTĚJI ZASTOUPENY ŠKOLY,

- ▲ které jsou větší s tzv. širokým nastavením organizace¹ na 2. stupni (vliv v testováních žáků 9. ročníku, ne tolik u žáků 5. ročníku).
- ▲ pro než je více typický nižší výskyt situací, kdy by žáci vnímali demotivující chování učitelů².
- ▲ které jsou častěji zařazeny do skupiny škol s nejlepšími hodnotami indexu³ motivace a sebedůvěry žáků v učení se českému jazyku i matematice.
- ▲ jejichž žáci měli vyšší motivaci věnovat se řešení testů delší dobu.
- ▲ s nižší hodnotou indexu výskytu rušivého chování žáků v hodinách.

Na úrovni 9. ročníku základních škol jsou školy s výrazným zlepšením výsledků v testováních méně často kategorizovány ve skupině škol s nižší podporou poskytovanou žákům ve třídě.

VE SKUPINĚ ŠKOL S VÝRAZNÝM ZHORŠENÍM BYLY ČASTĚJI ZASTOUPENY ŠKOLY,

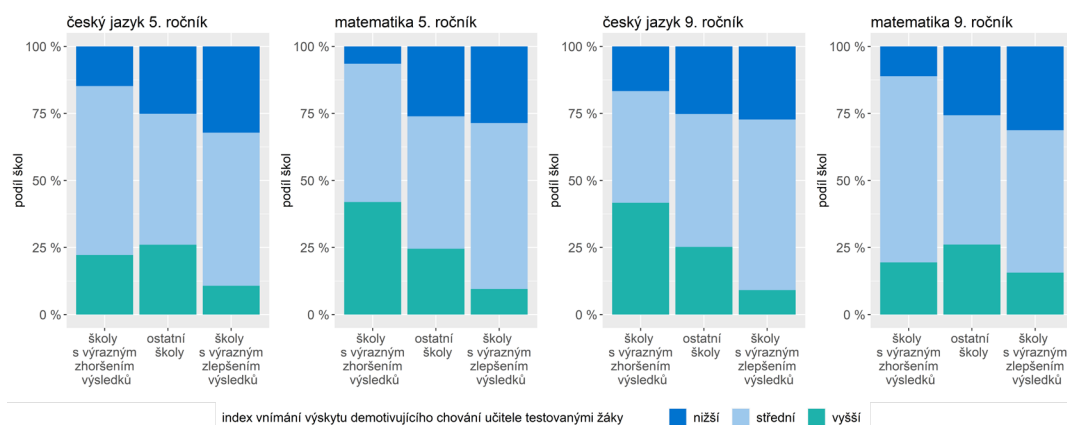
- ▼ s nižším průměrným socioekonomickým statusem žáků.
- ▼ jejichž žáci se častěji vyznačují nižší motivací a sebedůvěrou v učení se českému jazyku a matematice. Nejzřetelněji se tento vztah ukazuje v případě matematiky na úrovni 9. ročníku základních škol.
- ▼ s vyšší hodnotou indexu výskytu rušivého chování žáků v hodinách.

¹ Široké nastavení organizace základní školy je charakteristické vyšším počtem velkých tříd na 2. stupni.

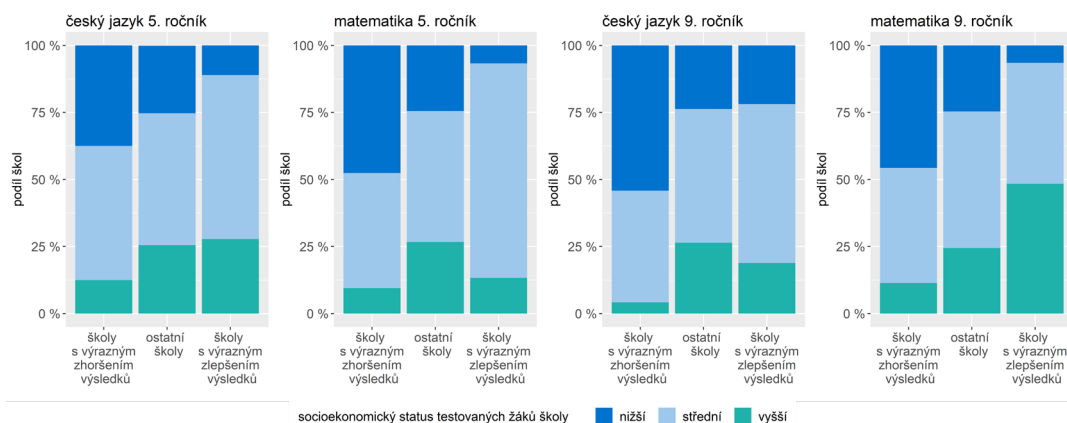
² Za účelem tohoto hodnocení byl konstruován související index demotivujícího chování učitelů vůči žákům ze tří dílčích proměnných (četnost výskytu jevu pohledem žáků): (1) Učitelé mě známkovali přísněji než ostatní spolužáci. (2) Učitelé mi dávali najevo, že si myslí, že jsem méně chytrý/chytrá, než opravdu jsem. (3) Učitelé mi řekli něco urážlivého před ostatními spolužáky.

³ Index byl konstruován ze čtyř dílčích proměnných (míra souhlasu deklarovaná žáky): (1) Ve škole raději řeším obtížné úkoly než úkoly jednoduché. (2) Předmět mi prostě nejde, ať se snažím, jak se snažím. (3) V hodinách předmětu často zažívám úspěch. (4) Často vysvětluji učivo předmětu spolužákům, kteří učivo nerozumí.

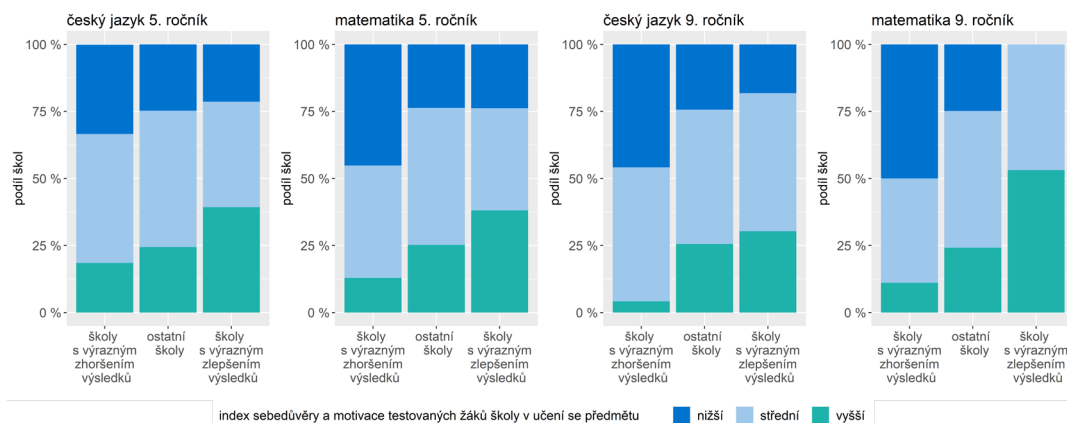
Graf 1 | Znaky škol s výrazným posunem v testování – testovanými žáky vnímaný výskyt demotivujícího chování učitelů vůči nim (průměrná hodnota odpovědí žáků)

Graf 2 | Charakteristiky škol s výrazným posunem v testování – socioekonomický status testovaných žáků školy (průměrná hodnota)

Graf 3 | Znaky škol s výrazným posunem v testování – motivace a sebedůvěra testovaných žáků školy v učení se předmětu (průměrná hodnota odpovědí žáků)

Graf 4 | Znaky škol s výrazným posunem v testování – podpora poskytovaná žákům ve třídě (průměrná hodnota odpovědí žáků)

